

Moralsk beslutningstagning og ledelse

I dette nummeret av PACEM tar vi utgangspunkt i det å *beslutte* som en fundamental forutsetning for moral og ledelse. Å velge i vanskelige situasjoner betyr at vi må velge vekk alternativer. Dette krever mot og evne til å tåle risiko. Våre valg kan være gode eller dårlige, vi kan ta dem for tidlig eller for seint, men uansett må vi forholde oss til konsekvensene av våre valg. Å velge og ikke gjøre noe med en situasjon blir slik sett også et valg. Dette er en tematikk Paul Otto Brunstad berører i sin artikkel, der han særlig fokuserer på beslutning og beslutningsvegring. En god leder må våge å velge og han må tørre å ta valg uten at alle konsekvensene er kjente.

Skal våre valg bli kloke bør vi lytte til vesentlig informasjon og drøfte mulige utfall når vi kan, før vi tar beslutningen. I en slik prosess er det viktig at alle vesentlige stemmer blir hørt og får bryne seg mot hverandre. I følge Gudmund Waalers artikkelbidrag er en slik *flerstemthet* ikke en av flere faktorer i ledelse, men en grunnleggende forutsetning for å få til både god ledelse og klok løsning av moralske dilemma.

Våre moralske valg blir til i møte med ulike situasjoner og posisjoner. KL Johan Reinboth følger opp med en artikkel om *ulike moralske dilemma* som operative ledere møter i kamp. Han bruker rettferdig krig tradisjonen som teoretisk utgangspunkt når han drøfter den spesielle situasjonen en leder står overfor i moralsk beslutningstagning.

Den vanskelige vendingen i profesjonsetikken er overgangen fra tanke og beslutning til handling. Forståelse av hvilke faktorer som påvirker vår evne til moral blir derfor viktig som ledd i forberedelse til militære operasjoner. OK Olav Kjellebold Olsen presenterer i sin artikkel resultat fra en undersøkelse som viser hvordan *mangel på søvn* påvirker vår moralske dømmekraft, og skisserer forslag til strategier for å møte de utfordringene søvndeprivasjon representerer.

Vår ivaretagelse av enkeltmennesker er en fundamental moralsk fordring, og en utfordring også i utøvelse av godt operativt lederskap. Helga Myrseth beskriver ulike konsekvenser knyttet til *spilleavhengighet*, og peker på risikofaktorer som gjør særlig soldater i førstegangstjeneste og personell i internasjonale operasjoner sårbare i forhold til å utvikle avhengighet.

Til avslutning følger Morten Birkeland Nielsen opp ivaretakelsesperspektivet med en artikkel om *sikkerhetsklima*. Her beskriver han relevansen av et slikt klima som ledd i det å ivareta den enkeltes fysiske og mentale helse. I artikkelen peker han også på betydningen av et godt autentisk lederskap for å skape et godt sikkerhetsklima og trygghet i avdelingen.

God lesning

Olav Kjellevold Olsen
Gudmund Waaler